

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **M. C.**, zast. JUDr. Ludvíkem Hynkem, advokátem, se sídlem Praha 1, Václavské nám. 17, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 10. 2003, č. j. 6 Az 19/2003 – 27,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 9. 1. 2002, č. j. OAM-4/VL-14-P01-2001 nebyl žalobci udělen azyl pro nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákona o azylu“). Současně bylo rozhodnuto, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Žalovaný správní orgán v odůvodnění rozhodnutí dospěl k závěru, že žadatelem o azyl uváděné problémy s mafií v zemi původu (v Bulharsku) nelze pokládat za pronásledování ze strany státní moci a nejedná se ani o diskriminaci z důvodu rasy, národnosti, náboženství, politické orientace, příslušnosti k určité sociální skupině či pro uplatňování politických práv a svobod, což ve svém důsledku znamená nesplnění podmínek ustanovení § 12 zákona o azylu pro udělení azylu. Stejně tak neshledal podmínky pro udělení azylu podle § 13 a § 14 téhož zákona (za účelem sloučení rodiny či tzv. azylu humanitárního). Konstatoval, že žalobce nenáleží k osobám ohroženým skutečnostmi, zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona a jejich existenci neshledal.

Žalobce napadl citované rozhodnutí včas podaným opravným prostředkem (žalobou), v níž uvedl, že vše, co uvedl před správním orgánem je pravda, avšak když opustil Bulharsko a přijel do České republiky, aby zde požádal o azyl, nevěděl, že potřebuje nějaké písemné důkazy. Pokud mu policie v Bulharsku odmítla pomoc, tak by mu stejně o tom žádný písemný doklad nevydala. Žádal o přezkoumání napadeného rozhodnutí.

Žalobu podal žalobce u Vrchního soudu v Praze. V souvislosti s čl. II bod 1 zákona č. 519/2002 Sb., jímž byl novelizován zákona o azylu, kdy věci, v nichž do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, tj. do 1. 1. 2003, Vrchní soud v Praze, který byl k jejich vyřízení do té doby soudem věcně i místně příslušným nerozhodl, převezme k dalšímu řízení a rozhodnutí krajský soud, v jehož obvodu byl žalobce v den podání žaloby nebo žadatel o udělení azylu v den předložení opravného prostředku Ministerstvem vnitra soudu hlášen k pobytu, přičemž ustanovení § 132 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), se pro tyto případy nepoužije, došlo v souzené věci k jejímu postoupení Městskému soudu v Praze.

Posledně uvedený soud napadeným rozsudkem ze dne 30. 10. 2003, č. j. 6 Az 19/2003 – 27, žalobu zamítl a současně rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Při svém rozhodování vycházel z obsahu správního spisu, zejména výpovědi žalobce, z níž vyplynulo, že důvodem jeho žádosti o udělení azylu byly problémy s mafií a s náboženskou sektou v zemi původu. Soud se ztotožnil se závěrem správního orgánu, že v případě žalobce nejsou dány důvody pro udělení azylu, neboť pokud jde o pronásledování ze strany mafie, nejedná se o pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo o odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Pokud jde o problémy s náboženskou sektou, ze správního spisu nevyplynulo, že by žalobce byl touto sektou nějak pronásledován, pouze uvedl, že stoupenci této sekty chtěli, aby žil s přítelkyní odděleně, přičemž žádné jiné skutečnosti, které by svědčily o nějakém nátlaku ze strany této sekty neuvedl. Soud v daném případě neshledal pochybení správního orgánu, jeho skutková zjištění označil za dostatečná a právní závěry za odpovídající zjištěnému skutkovému stavu. Zdůraznil, že podmínky pro udělení azylu splňuje ten cizinec, je-li ve vztahu k jeho osobě zjištěno, že je pronásledován, resp. má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů předpokládaných zákonem o azylu, přičemž za pronásledování se považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Pronásledováním však není ani případný masový výskyt těchto negativních jevů za předpokladu, že nejde o součást státní politiky, nejde o jevy státní mocí buď přímo vyvolané, podporované či státními orgány vědomě trpěné a záměrně nedostatečně potlačované. Jestliže orgány státní moci negativní jevy cíleně potírají, jako je tomu v projednávané věci, a čelí jim, nelze mluvit o pronásledování ani tam, kde možnosti státních orgánů nejsou dostatečné a taková opatření nemají stoprocentní efekt.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost a současně požádal o přiznání odkladného účinku této stížnosti. Městskému soudu v Praze vytýká, že se ztotožnil s odůvodněním rozhodnutí správního orgánu o odmítnutí žádosti o udělení azylu v důsledku značně zúženého výkladu ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu, pokud pokládá pronásledování a ohrožení stěžovatelova života ze strany bulharské mafie za fakticky nespadající pod podmínky pro udělení azylu. Vyslovil přesvědčení, že právo člověka na bezpečný život je jedním ze základních lidských práv,

přičemž neschopnost bulharského státu vytvořit stěžovateli bezpečné podmínky pro život a zabránit mafii v ohrožování jeho života je neschopností politickou. Česká republika by mu tudíž měla umožnit pobyt alespoň do té doby, než budou bulharské orgány schopny zajistit účinnou a dostatečnou bezpečnost jeho osoby před mafií. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud „obě stížností napadená rozhodnutí“ přezkoumal a rozhodl tak, že se napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení. S ohledem na skutečnost, že výkon rozhodnutí by pro něj znamenal vážnou újmu, navrhoval, aby soud usnesením přiznal odkladný účinek kasační stížnosti do doby nabytí právní moci rozhodnutí o ní.

Žalovaný ve svém písemném vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatel zřejmě uplatňuje stížnostní důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když soudu vytýká, že podmínky pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu si vykládá „značně zúženě“, nikoliv však chybně. Podle mínění správního orgánu však zákonný rámec podmínek pro udělení azylu úzký je. Stěžovatel se svým příběhem o setkání se před lety s mafií minul s důvody pro udělení azylu a z jeho názoru lze dovodit, že naopak jeho výklad azylu je poněkud zkreslený a stěžovatel mu přičítá jiný charakter, než tento institut má. Žalovaný odkázal na správní spis, resp. na vlastní podání a výpověď stěžovatele ve správním řízení. Zdůraznil, že soud v závěrech a postupu správního orgánu nezákonnost ani vady řízení neshledal. Žalovaný nepodpořil návrh stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a v této souvislosti uvedl, že řízení o udělení azylu od počátku slouží stěžovateli pouze jako prostředek legalizace jeho pobytu na území České republiky. Navrhoval proto zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a je jí napadáno rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatel je zastoupen advokátem.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ačkoli kasační stížnost neobsahuje výslovný odkaz na příslušné ustanovení soudního řádu správního, jehož se stěžovatel podáním kasační stížnosti dovolává, lze z obsahu kasační stížnosti dovodit, že je v ní uplatňován důvod, na nějž pamatuje ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Vytýká tomuto soudu totiž zúžený právní výklad příslušných ustanovení zákona o azylu, tj. ustanovení § 12, § 13 a § 14 uvedeného zákona.

K tomu nutno uvést, že nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen. Takové pochybení ze strany Městského soudu v Praze však Nejvyšší správní soud neshledal.

Podle ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu, v platném znění, se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování

politických práv a svobod. Podle ustanovení § 12 písm. b) téhož zákona se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle ustanovení § 13 odst. 1 výše uvedeného zákona udělí správní orgán azyl manželu azylanta nebo jeho svobodným dětem mladším 18-ti let, i když v řízení o udělení azylu nebudou zjištěny důvody podle § 12 výše uvedeného zákona. Udělení azylu manželu azylanta je podmíněno trváním manželství ve státě, který azylant opustil z důvodů podle § 12. Příslušný správní orgán dále podle ustanovení § 13 odst. 2 zákona o azylu udělí azyl rodičům azylanta mladšího 18-ti let, i když v řízení o udělení azylu nebudou zjištěny důvody podle § 12 uvedeného zákona. Podle ustanovení § 14 téhož zákona může správní orgán udělit cizinci azyl z humanitárních důvodů, i když v řízení o udělení azylu nebudou zjištěny důvody podle § 12 téhož zákona.

Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s právním posouzením věci žalovaným i Městským soudem v Praze v tom, že stěžovatel neprokázal, že je pronásledován z důvodů, na něž pamatuje ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Jím tvrzené problémy se soukromými osobami (členy mafie) k nimž mělo docházet v roce 1997, kvůli nimž se údajně po dobu dalších čtyř let v Bulharsku skrýval, nelze pokládat za pronásledování z důvodu uplatňování politických práv a svobod či politických názorů, ani za jednání vzbuzující odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité skupině obyvatel (rasové, náboženské, národnostní a sociální). Skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domoci se ochrany svých práv u státních orgánů a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny. Za pronásledování by mohlo být v souvislosti s ohrožením soukromými osobami pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před tímto ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Tak tomu ovšem v posuzovaném případě zjevně nebylo, neboť jak stěžovatel sám uvedl, pokud se obrátil na policii, nebyl přímo odmítnut, ale bylo mu řečeno, že skutek nelze prokázat a tudíž jej nelze řešit. Po odjezdu do České republiky mu sdělila jeho přítelkyně z Bulharska, že policie jednoho z příslušníků mafie, kteří stěžovateli vyhrožovali, již obvinila. Za této situace nelze dovozovat, že by orgány státní moci v Bulharsku nebyly schopny či neochotny účinnou ochranu stěžovateli poskytnout, pokud by sám podnikl kroky, které by k takové ochraně mohly účinně přispět. Je třeba se ztotožnit s názorem Městského soudu v Praze, že mezinárodní ochrana může být žadateli o udělení azylu poskytnuta teprve v případě, jestliže mu byla odepřena ochrana země jeho státní příslušnosti, případně je-li tato ochrana neúčinná, přičemž je nutné, aby žadatel využil všech prostředků, které právní řád jeho vlasti k ochraně práv a svobod jednotlivce poskytuje. Přitom z obsahu zpráv Ministerstva zahraničních věcí USA o situaci v oblasti dodržování lidských práv v Bulharsku za rok 2000 (z února 2001) jakož i o svobodě vyznání ze dne 5. 9. 2000, lze jednoznačně dovodit, že Bulharsko patří k zemím, které se snaží, přes určité nedostatky, situaci v oblasti lidských práv zlepšit a svým občanům jejich dodržování zaručit a zajistit. Stěžovatel měl možnost se s těmito informacemi v průběhu řízení před správním orgánem seznámit, ale jak vyplývá z protokolu o pohovoru s ním ze dne 18. 12. 2001, tuto možnost nevyužil. Pokud jde o stěžovatelovy problémy s náboženskou sektou, nejsou tyto důvodem pro udělení azylu, neboť jejím stoupencem byl stěžovatel pouze tři měsíce a uvedl,

že příslušníci této sekty mu zasahovali do života potud, že mu chtěli zabránit ve společném soužití s jeho přítelkyní. S tímto problémem se však stěžovatel na orgány státu vůbec neobrátil, takže v tomto směru prostředků, které právní řád jeho vlasti k ochraně práv a svobod jednotlivce poskytuje, vůbec nevyužil.

Stejně tak nelze Městskému soudu v Praze vytýkat zúžený výklad ustanovení § 13 a § 14 zákona o azylu, když této formy azylu se přezkumná činnost a rozsudek uvedeného soudu vůbec netýkaly. Nutno v této souvislosti zdůraznit, že rozsah přezkumné činnosti soudu ve správním soudnictví je dán rozsahem žaloby, tedy žalobních bodů. Žaloba stěžovatele se však přezkumu rozhodnutí o neudělení azylu podle § 13 (za účelem sloučení rodiny) či § 14 (tzv. humanitárního azylu) vůbec netýkala.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., pro který by bylo třeba napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

Stěžovatel podal současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud o návrhu nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci (stěžovateli) náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. května 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu